

УДК 368:373.5.011.3 – 051]: 793.3

Андрощук Людмила Михайлівна
Уманський державний педагогічний університет імені
Павла Тичини

вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська область, Україна, 20300
ORCID iD 0000-0002-5702-675X

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ В СИСТЕМІ ХОРЕОГРАФІЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ УЧАСТІ ВИПУСКОВОЇ КАФЕДРИ В КОМПЛЕКСНОМУ НАУКОВОМУ ПРОЕКТІ

У статті розглянуто підготовку майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в контексті участі випускової кафедри в комплексному науковому проекті. Представлено основні завдання проекту у контексті формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. В результаті дослідження: 1) проаналізовано мету та завдання підтеми комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії»; 2) висвітлено результати дослідження аналітичного (2015) та пошуково-діяльнісного (2016) етапів; 3) обґрунтовано практичну цінність одержаних результатів.

Ключові слова: випускова кафедра; майбутній вчитель хореографії; науковий проект; хореографічно-педагогічна освіта; формування творчого потенціалу.

ПОДГОТОВКА БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФИИ В СИСТЕМЕ ХОРЕОГРАФИЧЕСКОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КОНТЕКСТЕ УЧАСТИЯ ВЫПУСКАЮЩЕЙ КАФЕДРЫ В КОМПЛЕКСНОМ НАУЧНОМ ПРОЕКТЕ

В статье рассмотрена подготовка будущего учителя хореографии в системе хореографические-педагогического образования в контексте участия выпускающей кафедры в комплексном научном проекте. Представлены основные задачи проекта в контексте формирования

творческого потенциала будущего учителя хореографии. В результате исследования: 1) проанализированы цели и задачи подтемы комплексного научного проекта «Теоретические и методические основы формирования творческого потенциала будущего учителя хореографии»; 2) освещены результаты исследования аналитического (2015) и поисково-деятельностного (2016) этапов; 3) обоснованно практическую ценность полученных результатов.

Ключевые слова: выпускающая кафедра; будущий учитель хореографии; научный проект; хореографические-педагогическое образование; формирование творческого потенциала.

PREPARATION OF THE FUTURE TEACHER OF CHOREOGRAPHY IN THE SYSTEM OF CHOREOGRAPHIC-PEDAGOGICAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE PARTICIPATION OF THE GRADUATING DEPARTMENT IN THE COMPLEX SCIENTIFIC PROJECT

Preparation of the future teacher of choreography in the system of choreographic-pedagogical education in the context of the participation of the graduating department of choreography and artistic culture Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University in the complex scientific project are considered in the article. The basic tasks of the project in the context of the forming of the creative potential of the future teacher of choreography are presented. The result of investigation:

1) The aim and tasks of the subtopics of the complex scientific project «Theoretical and methodological foundations of the forming of the creative potential of the future teacher of choreography» are analyzed. The aim of investigation is foundation of the theoretical and practical component of the forming of the creative potential of the future teacher of choreography.

2) The results of analytical (2015) and search-activity (2016) stages are highlighted. The theoretical and methodological foundations of the forming of the creative potential of the future teacher of choreography are considered, innovative model of the creative potential of the future teacher of choreography in the process of the scientific-creative projects are proved; the series of scientific-creative projects in the disciplines of choreography cycle are developed and implemented; the series of academic editions from the professional dance disciplines are prepared; the results of investigation in the form of monographs «Theoretical and methodological foundations of the forming of the creative potential of the future teacher of choreography», «Method of the implementation of the innovative model of the forming of the creative potential of the future teacher of choreography», edition «Strategies of the development of the choreographic-pedagogical education», articles in the professional editions and others are implemented into the scientific circulation and the educational process.

3) The practical value of the obtained results, which is in the development and implementation into the educational process of higher education institution the educational-methodological manuals, training programs and methodological recommendations for independent work of students from the disciplines of choreography cycle are grounded. Among the weighty results of realization of the complex research project is the introduction into scientific circulation the edition «Strategies of the development of the choreographic-pedagogical education», which was published on the results of the II and the III All-Ukrainian scientific conference with the international participation «The modern strategies of the development of the choreographic education» (May 16, 2015; June 25, 2016, Pavlo Tychyna USPU).

Key words: *future teacher of choreography, choreographic-pedagogical education, scientific project, graduating department, forming of the creative potential.*

© Андрощук Людмила Михайлівна, 2017

Вступ. Україна стоїть на порозі реформ в політичній, економічній, соціальній та культурній сферах життя суспільства, тому відповідно до викликів сучасного суспільства виникає необхідність перегляду звичної стратегії навчання [3].

Роль вищої школи в індивідуально-творчому розвитку людини постійно зростає. При цьому найактуальнішою у вітчизняній освіті залишається проблема підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін, здатних збагачувати духовно-інтелектуальний потенціал нації.

Серед основних завдань вищого навчального закладу відповідно до Закону України Про вищу освіту для університетів, академій, інститутів – провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів [4].

Огляд літератури.

Серед найактуальніших проблем педагогічної теорії і

практики – пошук нових шляхів формування особистості педагога-митця. Проблеми підготовки педагогів-митців присвячені праці Л. Масол, О. Музики, Г. Ніколаї, О. Олексюк, В. Орлової, О. Плахотнюка, О. Ребрової, Ю. Ростовської, Т. Смирнової, О. Таранцевої, М. Тихонова, О. Хижної та ін.

Однак підготовка майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти в контексті участі випускової кафедри в комплексному науковому проекті обґрунтовані недостатньо.

Зважаючи на це, участь кафедри в розробці комплексного наукового проекту є важливим аспектом підготовки майбутнього вчителя хореографії до професійної діяльності у відповідності до запитів сучасної системи освіти.

Методологія дослідження.

Упродовж 2015-2017 років кафедра хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини бере участь в розробці комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні». Керівник проекту – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри мистецької педагогіки та хореографії, керівник наукової лабораторії мистецької освіти Сумського державного університету імені А.С.Макаренка Ніколаї Галина Юріївна.

Назва першої підтеми комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії». Керівник підтеми – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Андрощук Людмила Михайлівна. Метою дослідження є обґрунтування теоретичної та практичної складової формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії.

Завдання дослідження (проміжні, відповідно до 1 етапу):

– вивчити стан досліджуваної проблеми в педагогічній теорії і практиці;

- виявити перспективні шляхи та технології формування творчого потенціалу засобами хореографічного мистецтва;
- розробити та втілити науково-творчі проекти з дисциплін хореографічного циклу;
- підготувати навчальні посібники та підручники, навчальні програми, методичні розробки та рекомендації щодо самостійної роботи студентів з фахових хореографічних дисциплін;
- впровадити у науковий обіг та навчально-виховний процес результати дослідження у вигляді монографії «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», статей у фахових виданнях;
- проаналізувати зарубіжний досвід підготовки хореографів.

Завдання дослідження (проміжні, відповідно до 2 етапу):

- розробити методiku впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії;
- підготувати комплекс творчих завдань з дисциплін хореографічного циклу;
- удосконалити навчальні програми, методичні розробки та рекомендації щодо самостійної роботи студентів;
- підготувати нові навчальні посібники з фахових хореографічних дисциплін;
- впровадити у науковий обіг та навчально-виховний процес результати дослідження у вигляді монографії «Методика впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», статей у фахових виданнях;
- розробити інноваційні засади інформаційно-комунікаційного забезпечення методики реалізації моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії.

Методи дослідження: теоретичні: аналіз, порівняння та узагальнення філософської, психолого-педагогічної та

мистецтвознавчої літератури, статей у періодичних виданнях з проблеми дослідження; узагальнення педагогічного досвіду, який дав змогу визначити основні положення, що були застосовані для здійснення теоретичного аналізу стану проблеми дослідження, уточнення ключових понять дослідження; *емпіричні*: вивчення, оцінка сучасного стану проблеми, педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, тестування, аналіз документації та творчих робіт студентів; організаційні форми і методи (конференції, кругли столи, майстер-класи, проекти, робота в малих групах, інтерактивні методи).

Результати дослідження.

На аналітичному етапі (2015 рік):

– Розглянуто теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії, обґрунтовано інноваційну модель формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії в процесі роботи над науково-творчими проектами.

– Розроблено та втілено 5 науково-творчих проектів з дисциплін хореографічного циклу.

– Підготовлено навчальні посібники (11), навчальні програми (21), методичні розробки (7) та рекомендації щодо самостійної роботи студентів (10) з фахових хореографічних дисциплін.

– Впроваджено у науковий обіг та навчально-виховний процес результати дослідження у вигляді монографії «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти» статей у фахових виданнях.

На пошуково-діяльнісному етапі (2016 рік):

– Розроблено методику впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. Розроблено та втілено 4 науково-творчих проекти з дисциплін хореографічного циклу.

– Підготовлено комплекс творчих завдань для дисциплін хореографічного циклу.

– Підготовлено монографії (2), навчальні посібники (8), навчальні програми (12), методичні рекомендації щодо

самостійної роботи студентів (4) з фахових хореографічних дисциплін, статті (27), тези (14).

– Впроваджено у науковий обіг та навчально-виховний процес результати дослідження у вигляді монографії «Методика впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», статей у фахових виданнях [1; 6].

Практична цінність одержаних результатів полягає у розробці й упровадженні у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів навчально-методичних посібників, навчальних програм та методичних рекомендацій для самостійної роботи студентів з дисциплін хореографічного циклу.

Інноваційна модель формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії впроваджена в процес реалізації науково-творчих проектів в 2015-2016 рр:

– бакалаврська робота студентів 44 групи напряму підготовки 6.020202 Хореографія* на базі Уманської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 9 «Танцювальна казка «Дванадцять місяців» (керівник – Людмила Андрошук);

– презентація соціального проекту УДПУ імені Павла Тичини танцювальної вистави «Право на життя: хореографія проти наркоманії та алкоголізму» в приміщенні Черкаського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Т.Г. Шевченка (керівник та режисер-постановник проекту Людмила Андрошук) (керівник – Людмила Андрошук) [5];

– презентація студентського творчого проекту на матеріалі Трипільської культури «Діти Сонця» в музеї Трипільських поселень-гігантів (с. Легедзино, керівник – Людмила Андрошук);

– організація та проведення ІІ Всеукраїнського хореографічного фестивалю «Квітнева феєрія – 2015, 2016» (Координатор фестивалю – Бикова О.В.) [1];

– Проведення танцювального марафону «Ми – Українці» (Організатор – Гекалюк Л.Ю.);

– бакалаврська робота студентів 43 та 44 груп напряму

підготовки 6.020202 Хореографія* хореографічна вистава «Чотири стихії» (керівник – Людмила Андрощук) [2];

– презентація студентського творчого проекту «Ой на Івана, ой на купала» в музеї Трипільських поселень-гігантів (с. Легедзино), (керівники – Людмила Гекалюк та Анастасія Криворотенко) [1];

– хореографічна вистава «Аліса в країні чудес» (постановка студентів 54 групи під час проходження переддипломної практики в Уманській загальноосвітній школі I-III ступенів № 9) (керівники – Людмила Гекалюк та Анастасія Криворотенко) [1].

Серед вагомих результатів реалізації комплексного наукового проекту – впровадження у науковий обіг видання «Стратегії розвитку хореографічної освіти», яке було опубліковане за результатами II та III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти» (16 травня 2015 року, 25 червня 2016 року, УДПУ імені Павла Тичини) [6].

Організаторами конференції стали Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка; ДЗ «Південноукраїнський Національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського».

Метою проведення II та III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти» було висвітлення проблем та перспектив розвитку хореографічно-педагогічної освіти та тенденцій розвитку світового хореографічного мистецтва.

25 червня 2016 року у рамках III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти» та етнографічного фестивалю на території державного історико-культурного заповідника «Трипільська культура» у с. Легедзине Тальнівського р-ну Черкаської області відбувся Всеукраїнський навчально-методичний семінар «Купальські традиції у хореографічній культурі центрального регіону України» [1].

Висновки. Отже, участь випускової кафедри в комплексному науковому проекті є важливим аспектом

підготовки майбутнього вчителя хореографії в системі хореографічно-педагогічної освіти. Основні завдання проекту представлені у контексті формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. В результаті дослідження: 1) проаналізовано мету та завдання підтеми комплексного наукового проекту «Теоретичні та методичні засади формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії»; 2) висвітлено результати дослідження аналітичного (2015) та пошуково-діяльнісного (2016) етапів; 3) обгрунтовано практичну цінність одержаних результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук Л.М. Методика впровадження інноваційної моделі формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії/ Л. М. Андрощук, О. В. Бикова, І. С. Грошовик [та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О. О, 2016. – 260 с.
2. Андрощук Л.М. Хореографічна вистава «Чотири стихії»: навч.-метод. посібник / уклад. Л.М. Андрощук, О.В. Бикова, І.С. Грошовик [та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О. О, 2016. – 120 с.
3. Бурмістенков О. П., Демішонкова С. А. Аналіз стану освіти у вищих навчальних закладах України Scientific Journal «ScienceRise» №12/1(29)2016 DOI: 10.15587/2313-8416.2016.85998
4. Закон України Про вищу освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>
5. Розгорнута хореографічна форма. Навчально-методичний посібник з курсу «Мистецтво балетмейстера» (на матеріалі творчого проекту «Право на життя: хореографія проти наркоманії та алкоголізму»/ уклад. Л.М. Андрощук – Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2015. – 229 с.
6. Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (25 червня 2016 року) / ред. кол. : Л. М. Андрощук (гол.ред.), Л. П. Ятло, С. В. Куценко – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. – 160 с.

BIBLIOGRAFIYA

1. Androshhuk L.M. (2016) Metody`ka vprovadzhennya innovacijnoyi modeli formuvannya tvorchoho potencialu majbutn`ogo vchy`telya xoreografiji)/ L. M. Androshhuk, O. V. By`kova, I. S. Groshovy`k [ta in.]. [Method of innovative model of creative potential of future teachers of choreography] – Uman` : FOP Zhovty`j O. O.
2. Androshhuk L.M. (2016) Xoreografichna vy`stava «Choty`ry` sty`xiyi»: navch.-metod. posibny`k / uklad. L.M. Androshhuk, O.V. By`kova, I.S. Groshovy`k [ta in.]. [Choreographic performance "Four elements"]. – Uman` : FOP Zhovty`j O. O.
3. Burmistenkov O. P., Demishonkova S. A. Analiz stanu osvity` u vy`shhy`x navchal`ny`x zakladax ukrayiny` [Analysis of education in higher education Ukraine] Scientific Journal «ScienceRise» №12/1(29)2016 DOI: 10.15587/2313-8416.2016.85998
4. Zakon Ukrayiny` Pro vy`shhu osvitu [Law of Ukraine on higher education] [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>

5. Rozgornyta horeografichna forma. Navchalno-metodichniy posibnyk z kursu «Mustectvo baletmeystera» (na materialy tvorchogo proekty «Pravo na jutta: horeografia proty narkomanii ta alkogolizmy» / yklad. Androshchuk L.M. (2015). [Expanded choreographic form (based on a creative project «Right to life: choreography against drugs and alcoholism: the scientific and methodological manuals]. - Uman`: Vidavnito-poligrafichniy centr «Vizavi».

6. Suchasni strategiyi rozvy`tku xoreografichnoyi osvity`: materialy` II vseukrayins`koyi naukovo-prakty`chnoyi konferenciyi z mizhnarodnoyu uchastyu (25 chervnya 2016 roku) [Modern strategies of choreographic education materials II All-Ukrainian scientific-practical conference with international participation] / red. kol. : L. M. Androshhuk (gol.red.), L. P. Yatlo, S. V. Kucenko (2016) – Uman` : FOP Zhovty`j O.O.